

Raadsvergadering	11 december 2018
Volgnummer	98-2018
Onderwerp	Zonneweide Lanakerveld
Programmanummer	14 Natuur, milieu, water en afval
Registratienummer	2018-28206
Collegevergadering	11 september 2018
Portefeuillehouder	Gert-Jan Krabbendam
Organisatieonderdeel	BO Ruimte
Behandelend ambtenaar	PHM Rompelberg Telefoonnummer: 043-350 4421 peter.rompelberg@maastricht.nl
Bijlagen	B_1 Raadsbesluit B_1a Achtergronddocument: - Ontwikkelingen en gebiedsvisie Lanakerveld; - Zonneweide algemeen en landschappelijke inpassing; - Participatiemogelijkheden voor de buurt; B_1b Respons peiling; B_2 Totaaloverzicht wensenpakket buurtbewoners en gemeente; B_3 Concept Landschapsvisie Lanakerveld; B_4 Achtergrondinformatie project Kom van dat dak; B_5 Rapport Kwalitatief onderzoek naar wijkgerichte aanpak energietransitie; B_6 Brief Dhr. M. Bonder; B_7 Brief Mevr. K. Nuyts.

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

In oktober 2007 heeft de gemeenteraad de motie 'Klimaatneutraal Maastricht 2030' aangenomen. In de jaren daarna heeft de raad onder andere in de Stadsvisie, Structuurvisie, Woonvisie, Economische visie, Maastrichtse Energie Akkoorden de actualiteit van de motie onderschreven en deze vormt tot heden het fundament van het huidige klimaatbeleid.

In lijn met deze ambitie heeft het college van burgemeester en wethouders in maart 2016 ingestemd met de voorbereiding van de ontwikkeling van een Zonneweide¹ in Lanakerveld. In de maanden daarna is met belanghebbenden en belangstellenden een traject gevolgd om de ontwikkeling te concretiseren, het proces vorm te geven en de omwonenden en buurtbewoners te betrekken bij deze ontwikkeling. Samen met omwonenden en buurtbewoners heeft dit geleid tot de volgende speerpunten bij de ontwikkeling van de zonneweide:

- Uitwerking en actualisatie in de gebiedsvisie Lanakerveld;
- de inpassing van de zonneweide in Lanakerveld en;
- maximale participatie van bewoners in de zonneweide.

Met dit raadsvoorstel worden de uitgangspunten voor de verdere uitwerking van het gebied Lanakerveld en de zonneweide vastgesteld en wordt een aanvang gemaakt met de voorbereiding en uitvoering van een openbare Europese aanbesteding voor de selectie van een investeerder, ontwikkelaar of exploitant (concessiehouder) van de zonneweide.

Beslispunt(en)

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van het doorlopen traject;
2. In te stemmen met de Landschapsvisie Lanakerveld als uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het gebied;
3. In te stemmen met een aanbestedingstraject om de zonneweide te kunnen realiseren;
4. Het college opdracht geven de wettelijke procedures voor te bereiden en op te starten voor de feitelijke realisatie van de zonneweide;

¹ Een zonneweide is een aaneenschakeling van grondgebonden zonnepanelen, in rijen achter elkaar geplaatst.

5. In te stemmen met de wijze waarop wordt voorgesteld uitvoering te geven aan de wensen van omwonenden in de Landschapsvisie Lanakerveld, de landschappelijke inpassing en ontwikkeling van de zonneweide en de participatiemogelijkheden in de zonneweide, zoals aangegeven in bijlage 2;
6. In te stemmen met een gezamenlijke uitwerking van de ecologische verbindingszone op en langs de landsgrens met de gemeente Lanaken (België) en/of concessiehouder.

I. Aanleiding.

De gemeente Maastricht heeft een forse ambitie op het gebied van klimaatneutraliteit. Deze klimaatambitie is nogmaals vastgelegd in het Coalitieakkoord Maastricht 'Onbegrensd en Ontspannen' 2018-2022. In dit coalitieakkoord is aangegeven dat op het gebied van energie gekozen wordt voor besparing en stapsgewijze vergroening, waarbij een aantal zonneweides een significantie bijdrage leveren aan de lokale productie van groene stroom. Eén van de concrete doelstellingen die in het coalitieakkoord vermeld wordt, is het realiseren van de zonneweides Lanakerveld en Belvédèreberg. Parallel daaraan sluit de gemeente aan bij de landelijke doelstelling om in 2050 alle gebouwen af te koppelen van het aardgas. Onze energiebehoefte moet afkomstig zijn uit hernieuwbare bronnen (zoals zon, wind, water, biomassa en bodemenergie), betaalbaar zijn en de leveringszekerheid moet gegarandeerd zijn. Maastricht heeft de lat hoog gelegd en dat betekent dat we alle zeilen moeten bijzetten. Ook vanuit de maatschappij wordt de vraag naar een duurzame samenleving steeds luider en deze zal de komende tijd flink toenemen. De gemeente kan deze transitieopgave niet alleen realiseren en dat vraagt om een brede maatschappelijke samenwerking tussen diverse organisaties, instellingen en burgers. Samenwerking met alle relevante partijen is noodzaak in de zeer complexe opgave van de energietransitie en vormt een nieuwe technisch-/economische en sociaal-/maatschappelijke uitdaging. De economische uitdaging voor Maastricht als vestigingsstad voor de huidige en toekomstige bewoners/studenten, bezoekers en bedrijven is gericht op het versterken van de vitaliteit van de stad als het gaat om investeren in het lokaal opwekken van duurzame energie, het creëren van werkgelegenheid en de leveringszekerheid van duurzame energie. Een goede communicatie en het aanbieden van een handelingsperspectief zijn belangrijke instrumenten voor het realiseren van de ambities.

Ter ondersteuning van bovenstaande belangen en uitdagingen heeft de gemeenteraad op 11 juli 2017 de Motie Aanbestedingsprocedure Energieprojecten aangenomen. Deze motie is gericht op het betrekken van burgers en het creëren van maatschappelijk draagvlak bij duurzame energie projecten en vormt daarmee de legitimiteit en basis van de brede maatschappelijke samenwerking in de energietransitie.

Samen met vertegenwoordigers van de industrie, bedrijven, onderwijs, bouwsector, corporaties, en burgers slaan we de handen ineen om onze doelstelling te realiseren en de negatieve gevolgen van de klimaatverandering – hittestress en wateroverlast - tegen te gaan. Om deze forse CO2-reductie doelstelling te realiseren worden 'grote' en 'kleine' projecten door diverse partijen, organisaties, instellingen en individuele burgers opgestart en uitgevoerd. Kleine projecten zijn overal in de stad zichtbaar en hebben vaak betrekking op het verduurzamen van onze mobiliteit door het plaatsen van laadpalen, het isoleren van buitengevels van woningen en het vervangen van dubbel glas door HR++ glas of zelfs triple glas. Meest zichtbaar is de plaatsing van zonnepanelen op steeds meer daken van de woningen.

Grotere projecten die door organisaties/instellingen worden uitgevoerd zijn bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen op eigen gemeentelijke panden en het MECC en de komst van een zonneweide op de voormalige stortplaats Belvédèreberg. Ook bedrijven nemen maatregelen en willen voorzien in hun eigen energiebehoefte door het plaatsen van zonnepanelen. Voorbeelden hiervan zijn overal terug te vinden. Bouwbedrijven en ontwikkelaars die in de stad actief zijn, hebben aangegeven nieuwe woningen niet meer aan te sluiten op het aardgasnet. De corporaties experimenteren met energieneutrale nieuwbouw en het aardgasloos maken van bestaande gebouwen. Stadsbreed worden laadpalen geplaatst opdat wij ons op een duurzame manier kunnen verplaatsen. Afval wordt steeds efficiënter en effectiever opnieuw verwerkt en bespaart schaarse grondstoffen en energie en daarmee CO2 uitstoot. En in het Centrum van Maastricht wordt de haalbaarheid onderzocht van een derde warmtenet in de stad, dat gevoed wordt vanuit de aanwezige industrie. Ook vermelden we de ondersteuningsprojecten. Voor bewoners is er onder andere een Energieloket, een duurzame voorbeeldwoning, het project PlusJeHuis en Energiecoaches voor advies aan huis. Voor mensen die in een monument wonen is, in samenwerking met andere steden, de website van de degroenegrachten ontwikkeld. Al deze projecten dragen bij aan de forse doelstelling CO2 neutraal Maastricht.

De opgave is zo omvangrijk, dat iedereen er vroeg of laat mee te maken krijgt. In dat verband is er sprake van een 'en-en-en' situatie; alle initiatieven zijn nu noodzakelijk omdat in Maastricht slechts ca. 1% van de energiebehoefte duurzaam wordt opgewekt en in Nederland 6%. Onze inspanningen zullen de komende jaren fors moeten toenemen om de CO2-reductie doelstelling te halen.

Ook de gemeentelijke organisatie met haar voorbeeldfunctie moet een bijdrage leveren aan haar eigen vastgestelde klimaatdoelen. Ter ondersteuning en uitvoering hiervan heeft het college in maart 2016 ingestemd met de voorbereiding om de ontwikkeling van een zonneweide in Lanakerveld mogelijk te maken. Dit besluit is ook gebaseerd vanuit de wetenschap dat verschillende marktpartijen aangeven een zonneweide te willen realiseren en exploiteren in Maastricht. Door medewerking te verlenen aan de realisatie van de zonneweide krijgt onze voorbeeldfunctie gestalte.

De keuze om de zonneweide te plaatsen in Lanakerveld kent meerdere redenen. De belangrijkste zijn: eigendom en omvang, passende bestemming en participatie. Hieronder volgt per onderdeel een toelichting.

➤ **Eigendom en omvang:**

Van belang is dat de grond eigendom moet zijn van de gemeente, om tot een haalbare businesscase te komen. Meerdere kleine zonneweides of "versplintering" is ook onderzocht maar dat blijkt voor investeerders niet interessant. De grond in Lanakerveld is de enige aaneengesloten locatie van deze omvang in Maastricht. Er is diverse malen voorgesteld om ook panelen te plaatsen op daken van oude (leegstaande) grote loodsen, bijvoorbeeld de opslagloodsen van de staalbedrijven in de Beatrixhaven. Los van de eigendomssituatie, zijn deze loodsen gebouwd zonder rekening te houden met de constructieve eisen voor het plaatsen van zonnepanelen. Zij kunnen de extra last niet altijd dragen.

➤ **Passende bestemming:**

De raad heeft in 2002 besloten voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein voor Lanakerveld geldt nu de bestemming 'uit te werken bedrijventerrein'. In de voorschriften is aangegeven dat bedrijven tot en met categorie 4(A) zijn toegestaan. De zonneweide kan gezien worden als een elektriciteitsproductiebedrijf. Er is echter geen rechtstreekse bouwtitel. Daarom moet er een

planologische procedure worden gevolgd om de zonneweide mogelijk te maken. Dit kan in een nieuw bestemmingsplan voor de zonneweide ('postzegelplan') of door een projectafwijkingsbesluit (wanneer het project voldoende concreet en uitgewerkt is).

De gronden voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein zijn in de periode 2002-2005 door de gemeente aangekocht en (omniet) in gebruik gegeven. De jaarlijkse verpachting is per 2014 ingevoerd. Ondertussen heeft de gemeenteraad deze zone aangewezen als reservelocatie, met als extra (zoek)opdracht de ontwikkeling van een duurzame invulling. Dit sluit tevens aan bij de door het POL gestelde voorwaarde dat de ruimte zorgvuldig en duurzaam gebruikt dient te worden en er sprake moet zijn van een 'hard plan' op een reserveringslocatie die tijdelijk niet ontwikkeld wordt als bedrijventerrein.

De zonneweide kan gezien worden als een elektriciteitsproductiebedrijf en past daarmee binnen de bestemming. Dit sluit ook aan bij de Zonnevisie van Natuur en Milieu Federatie (NMF) Limburg van juni 2018. In deze visie heeft de NMF Limburg haar voorkeuren vastgelegd in een ruimtelijk kaartbeeld met betrekking tot de realisatie van zonne-energie. Het ruimtelijk kaartbeeld is grotendeels opgebouwd vanuit het POL en de voorkeursladder. De NMF Limburg heeft voor de verschillende typen landgebruik aangegeven of deze worden gekenmerkt als voorkeurs-, zoek- of uitsluitingsgebied. Volgens de voorkeursladder vallen bedrijventerreinen in de categorie voorkeursgebieden. Het past bij de huidige bestemming om het bedrijventerrein Lanakerveld als voorkeursgebied te ontwikkelen tot zonneweide.

➤ **Participatie in de zonneweide**

Op 11 juli 2017 heeft de gemeenteraad de Motie Aanbestedingsprocedure Energieprojecten aangenomen die gericht is op het betrekken van burgers en het creëren van maatschappelijk draagvlak bij duurzame energie projecten. Eén van de mogelijkheden om burgers te betrekken en het maatschappelijk draagvlak te vergroten is de mogelijkheid dat deze in ruime mate kunnen participeren in de zonneweide Lanakerveld. Samen met het buurtpanel is onderzocht welke participatiemodellen mogelijk zijn en wat de voor- en nadelen zijn.

De meest gangbare modellen zijn:

- 1) bewoners ontwikkelen zelfstandig en voor eigen rekening en risico een zonneweide van beperkte omvang van bijvoorbeeld 2 ha;
- 2) (buurt)bewoners van de omliggende postcodes (4 cijfers) nemen deel aan een zogenaamd postcoderoosproject en;
- 3) bewoners investeren in de zonneweide door het aankopen van aandelen.

De definitieve keuze voor het model is nog niet gemaakt en het lijkt erop dat er belangstelling is voor een project dat door de bewoners in eigen beheer wordt gefinancierd en ontwikkeld. Het initiatief staat bekend onder de naam “Kom van dat dak af” en is bedacht door een buurtbewoner.

In het algemeen kan gesteld worden dat het plaatsen van zonnepanelen op het eigen dak, het grootste financiële rendement oplevert. Burgers die om verschillende redenen geen mogelijkheid hebben om zonnepanelen te plaatsen op hun eigen dak, kunnen participeren in een postcoderoosproject of een initiatief zoals “Kom van dat dak af”.

Aan een postcoderoosproject kunnen omwonenden en bedrijven deelnemen die in een aangrenzend postcodegebied (4 cijfers van de zonneweide) wonen en/of gelegen zijn. Een postcoderoosproject is gebaseerd op de zogenaamde Postcoderegeling en geeft recht op een korting op de energiebelasting (REB), als een particulier of ondernemer samen met anderen investeert in opwekking van duurzame energie. Bijvoorbeeld door zonnepanelen op een dak of grond in de buurt. Voorwaarde is dat de deelnemers in de buurt wonen binnen het postcoderoosgebied, kleinverbruikers zijn en samen een coöperatie van eigenaren vormen.

Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid om zogenaamde ‘zondelen’ (aandelen in de zonneweide) aan te kopen. Het financieel rendement van een postcoderoosproject of de aankoop van zondelen is dikwijls lager dan het zelf plaatsen van zonnepanelen op het eigen dak. In tegenstelling tot een postcoderoosproject, waaraan uitsluitend deelnemers kunnen participeren die in de buurt wonen, kunnen alle burgers uit Maastricht in principe in aanmerking komen om te participeren in het project door het aankopen van zondelen.

Het initiatief ‘Kom van dat dak af’ waarbij door burgers een (kleine) zonneweide voor eigen rekening en risico wordt gerealiseerd en geëxploiteerd, is zodanig uitgedacht dat er sprake is van maximale

winst voor mensen die geen eigen zonnepanelen op het dak kunnen plaatsen. Daarbij bestaat het idee om een gedeelte van de opbrengst te besteden voor de financiering van lokale duurzaamheidsprojecten. Hiervoor zal te zijner tijd een afzonderlijk voorstel worden uitgewerkt.

Een van de andere mogelijkheden die door het buurtpanel is genoemd om te participeren, is de inkoop van zonnepanelen via de investeerder/ontwikkelaar. Door 'mee te liften' met de inkoop van een grote partij zonnepanelen kan een behoorlijk financieel voordeel ontstaan voor de burger. Aanvullend zullen de bewoners het installatiemateriaal, kabels, bevestigingsmateriaal en de omvormer zelf moeten inkopen, maar dit kan ook geleverd en aangebracht worden vanuit het project PlusJeHuis dat momenteel in uitvoering is in Maastricht. Ook is het mogelijk dat Buurkracht een ondersteunende rol kan vervullen richting de burgers.

In de bijlagen 1a, 1b en 4 kunt u respectievelijk een uitgebreid verslag lezen van de wensen van de buurtbewoners m.b.t. de zonneweide en participatie, de uitwerking van de validatie van de wensen die op 24 april jl. zijn voorgelegd aan de bezoekers van de informatiemarkt en het initiatiefplan 'Kom van dat dak af'. Deze wensen kunnen grotendeels worden meegenomen in de openbare Europese aanbesteding van de investeerder/ontwikkelaar/exploitant van de zonneweide.

II. Gewenste situatie

De gewenste situatie is dat:

- a. het uitzicht op het bestaande bedrijventerrein in België zoveel als mogelijk is afgeschermd; bijvoorbeeld door over de hele lengte een grondwal van 5 m hoog aan te leggen met bomen en struiken;
- b. op het huidige bedrijventerrein Lanakerveld een zonneweide met toebehoren van circa 32 ha gerealiseerd en in stand gehouden wordt, voor een periode van minimaal 15+1 en maximaal 25 jaar. De grond wordt in erfpacht uitgegeven;
- c. tussen de zonneweide en het fietspad een groenstrook wordt aangelegd en in stand wordt gehouden van ca. 4-5 meter hoog, ter afscherming van de zonneweide;
- d. omwonenden en burgers van Maastricht kunnen participeren in de zonneweide;
- e. een burgerinitiatief verder kan worden uitgewerkt en gerealiseerd op ca. 2 ha grond voor het plaatsen van zonnepanelen. De 2 ha wordt uitgegeven in erfpacht aan de burgers voor een

periode van minimaal 15+1 en maximaal 25 jaar waarbij een nog nader bepaald percentage van de opbrengst ingezet kan worden voor de financiering van lokale duurzaamheidsprojecten.

Hiervoor zal te zijner tijd een afzonderlijk voorstel worden uitgewerkt. Het aantal deelnemers dat uiteindelijk betrokken kan worden bij dit burgerinitiatief is afhankelijk van de bereidheid tot deelname en het investeringsvolume per deelnemer. Verwacht wordt dat ca. 4.000-5.000 zonnepanelen geplaatst kunnen worden op deze 2 ha en dat ca. 450 huishoudens kunnen deelnemen aan dit burgerinitiatief (bijlage 4).

➤ Wensen van bewoners

Op basis van deze inzichten, gezamenlijke belangen en wensen heeft de gemeente een proces in gang gezet dat geresulteerd heeft in een buurtpanel. De gezamenlijke opdracht - van het buurtpanel en de gemeente - was gericht op het creëren van een win-win situatie door het ontwikkelen van een gezamenlijke gedragen landschappelijke visie op het Lanakerveld, het ophalen van wensen van omwonenden voor de aanleg van de zonneweide en de participatiemogelijkheden in de zonneweide voor omwonenden en inwoners van Maastricht.

Op advies van het buurtpanel zijn drie belangrijke thema's benoemd om verder uit te werken. Deze thema's zijn:

- a. De inrichting van het gebied Lanakerveld en de landschappelijke inpassing van de zonneweide;
- b. Wensen voor de zonneweide;
- c. Participatiemogelijkheden in de zonneweide voor inwoners.

Ad a.

In meerdere bijeenkomsten met het buurtpanel zijn discussies gevoerd en is nagedacht over de ontwikkelingen in het gebied en in België, in relatie tot de gebiedsvisie Lanakerveld. Deze vragen zijn de revue gepasseerd en besproken: 1) Wat zijn de uitgangspunten van de gebiedsvisie? 2) Welke ontwikkelingen zijn er in het gebied en over welke ontwikkelingen heeft besluitvorming plaatsgevonden? 3) Wat is de relatie van de gebiedsvisie met het bestemmingsplan? 4) Wat zijn de ontwikkelingen in België?

De antwoorden vindt u terug in een concept Landschapsvisie Lanakerveld. De landschapsvisie Lanakerveld is een landschappelijke uitwerking van het inrichtingsconcept voor de Albertknoop die in 2014 is goedgekeurd door de provincies Belgisch en Nederlands Limburg, de gemeente Lanaken en gemeente Maastricht. Het inrichtingsconcept is de basis voor de engagementsverklaring die in 2014

is ondertekend en begin 2018 is vernieuwd met een kleine aanpassing van de grens van het E.N.A. gebied.

Het buurtpanel heeft de volgende wensen voor . de inrichting van Lanakerveld en de inpassing van de zonneweide:

- Het zicht op het Belgische bedrijventerrein wordt beperkt door. een grondwal met bomen en struiken langs de grens met België;
- Een grensoverschrijdend wandel-fietspad dat aansluit op het Belgische fietsroutenetwerk;
- De huidige bestemming aanpassen zodat het bedrijventerrein in de toekomst alleen gebruikt mag worden als zonneweide;
- Ontsluiting van de zonneweide via België;
- De zonnepanelen niet zichtbaar zijn voor omwonenden.

Een voor de omwonenden belangrijke wens is het beperken van het zicht op de Belgische industrie door een grondwal. Daarom werd een haalbaarheidsonderzoek aan beide zijden van de grens uitgevoerd.

Inmiddels is het onderzoek afgerond en de conclusie is dat wij aan de wens om het zicht te beperken kunnen voldoen, maar niet via een grondwal van ca. 5 meter hoog.

Hiervoor zijn een aantal concrete oorzaken:

- I. De bestaande aanvoerroutes voor het transport met grond (ca. 5.000 tot 10.000 vrachtwagens), zijn ongeschikt
 - Via de wijken Caberg en Malberg: Deze route loopt voor een aanzienlijk deel over erfontsluitingswegen, zoals de Van Akenweg, die niet geschikt zijn voor zoveel zwaar vrachtverkeer. De verkeersveiligheid en leefbaarheid zou in het gedrang komen.
 - Via Smeermaas: Momenteel wordt het kruispunt in Smeermaas heringericht. Gemeente Lanaken geeft aan dat de leefbaarheid in de kern van Smeermaas als gevolg van de grote hoeveelheid verkeer al laag is. Het is onwenselijk om drie jaar extra vrachtwagens door de kern van Smeermaas te laten rijden. Bovendien conflicteert de aanvoer van grond (die mogelijk start in november 2018) met het afsluiten van de Maastrichterweg (N77) tot maart 2019. Tenslotte liggen de ontsluitingsweg langs de KMO-zone en ter

hoogte van het perceel van Keulen en Naguy (weg 3a) niet tot aan landsgrens. Er kan dus niet gereden worden tot aan het bedrijventerrein op Nederlandse zijde.

- Via de Tweekronenlegerweg. Ook de derde route is geen optie. Tot maart 2019 geldt dit als 'way-out' voor omleidingsverkeer richting de 2e Carabinierslaan (N2), waardoor het grondtransport tegen het verkeer in zou moeten rijden. In de periode na maart 2019 zal het ENA fietspad aangelegd worden en zal de Leembank de grondwerken continueren, waardoor de verbinding via de Tweekronenlegerweg komt te vervallen. Tenslotte geldt ook hier dat de ontsluitingswegen niet tot het bedrijventerrein op Nederlandse zijde komen.
- II. Daarnaast komt in het wachtbekken van de recent gerealiseerde KMO-zone op Europark - net als op andere plaatsen in het Lanakerveld - de rugstreeppad voor. De rugstreeppad is opgenomen in het Vlaamse Soortenbesluit (categorie 3) en is streng beschermd (de Europese Habitatrichtlijn en de Conventie van Bern). Als hier een grondwal komt, valt het wachtbekken in de schaduw wat een negatieve impact zal hebben op de bestaande populatie. In dit gebied geven ze de voorkeur aan ondiepe plassen met weinig vegetatie en weinig schaduw. De grondwal zou het leefgebied van de pad versnipperen.
- III. Momenteel wordt onderzocht of een grondwal problemen kan opleveren voor de afwatering. De laatste jaren zijn in dit gebied problemen geweest door wateroverlast, wat mogelijk nog zal verslechteren door een grondwal.

Om het zicht op de Belgische industrie zoveel mogelijk te beperken zoeken wij nu samen met de gemeente Lanaken naar oplossingen. Het visuele aspect, de oorspronkelijke reden om een zichtwal aan te leggen, wordt hierbij uitdrukkelijk meegenomen.

Tussen het Europark en de zonneweide wordt nu gedacht aan een gegradeerde buffer, voorzien met streekeigen bomen en struiken, enkele open, grazige plekken en poelen voor de rugstreeppad, waardoor een ecologische verbinding ontstaat. Hier gaat het dan om een bredere, buffer die mede dient om het bedrijventerrein te onttrekken aan het zicht van de inwoners van Caberg en Malberg.

Eventueel kan een grondwal van +/- 1,2m met gracht gemaakt worden zoals langs het huidige fietspad. Momenteel onderzoekt een adviesbureau in opdracht van de gemeente Lanaken de mogelijkheden van stapstenen en corridors tussen de poelen op en rondom het bedrijventerrein (ook op Nederland grondgebied).

Als deze buffer direct wordt aangelegd en 3 jaar groeit, dan heeft dit hetzelfde effect als dat binnen 3 jaar een grondwal is gerealiseerd qua visuele afscherming.

Van belang is tevens dat in 2014 een inrichtingsconcept voor dit gebied (Albertknoop) werd goedgekeurd door de provincies Belgisch en Nederlands Limburg, de gemeente Lanaken en de gemeente Maastricht. Dit inrichtingsconcept vormde de basis voor de engagementsverklaring die in 2014 werd ondertekend en begin 2018 werd vernieuwd. Het inrichtingsconcept omvat de gemeenschappelijke visie voor dit gebied. Door de knelpunten bij de realisatie van een grondwal, is er geen aanleiding om mogelijke aanpassingen in het bestaande concept te bespreken.

Ad b:

De wensen van het buurtpanel voor de zonneweide zijn dat:

- Duurzame zonnepanelen worden geplaatst;
- Tijdens de bouw geen vrachtverkeer door de woonwijk gaat;
- Begrazing plaatsvindt door schapen;
- Bij voorkeur liever kleine zonneweides realiseren dan één grote.

Ad c.

De wensen van het buurtpanel voor de participatiemogelijkheden in de zonneweide zijn dat:

- Meest optimale participatiemodel (Postcoderoosproject, Zondelen);
- Inkoop goedkope zonnepanelen (bewoners Lanakerveld hebben 1e recht van koop);
- Ondersteuning burgerproject "Kom van dat dak af".

In bijlagen 2 en 3 treft u het volledige overzicht van de wensen van buurtbewoners en wordt gemotiveerd aangegeven welke wensen worden meegenomen in de openbare Europese aanbesteding en de concept Landschapsvisie Lanakerveld waarin de wensen van het gebied zijn uitgewerkt.

Voor de visualisatie van de landschappelijke inpassing van de zonneweide Lanakerveld in het totale gebied heeft Geonius in overleg met het buurtpanel en de specialisten van de gemeente 3D visualisaties gemaakt. Op basis van het huidige ontwerp worden 107.736 zonnepanelen geplaatst. De 3D visualisaties kunt u bekijken op: www.gemeentemaastricht.nl/over-maastricht/projecten/west/zonneweide.

Rol van de gemeente

Mogelijke rollen die de gemeente in dit project kan vervullen zijn:

1) ontwikkelaar, 2) investeerder, 3) concessiegever, 4) actief faciliteren, en/of 5) passief faciliteren.

De rollen die de gemeente in dit project wil vervullen zijn:

- a. concessiegever in verband met de uitgifte van de gronden in erfpacht. In deze overeenkomst kunnen afspraken worden vastgelegd over commerciële condities, looptijd, participatiemogelijkheden e.d.;
- b. actief faciliteren in verband met het verstrekken van de omgevingsvergunning, medewerking verlenen aan de wijziging van het bestemmingsplan;
- c. passief faciliteren door medewerking te verlenen aan participatiemodellen en burgerinitiatieven.

De gemeente zal gezien het grote investeringsvolume en mogelijke risico's in dit project niet de rol van ontwikkelaar/investeerder vervullen en de gronden in erfpacht uitgeven. Via een openbare Europese aanbestedingsprocedure wordt de juiste investeerder geselecteerd. De geselecteerde investeerder/ontwikkelaar/exploitant is eindverantwoordelijk voor de wijziging van het vigerende bestemmingsplan, het verkrijgen van de Omgevingsvergunning en het afsluiten van een anterieure overeenkomst.

III. Argumenten.

Proces:

In de periode na de instemming van het collegebesluit (voorbereiding tot ontwikkeling zonneweide), zijn één-op-één keukentafel gesprekken gevoerd met omwonenden uit de buurten Malberg en Oud

Caberg en is de zonneweide Lanakerveld als initiatief besproken. De conclusie van deze gesprekken was dat de bewoners 'gematigd positief' stonden tegenover het initiatief van de zonneweide, maar er waren ook kritische vragen.

Naast het initiatief van de zonneweide heeft de buurtbijeenkomst ook uitgewezen dat omwonenden zich zorgen maken over de, in hun beleving willekeurige, ontwikkelingen in Lanakerveld en werd er aangedrongen op een integrale gebiedsbenadering van het Lanakerveld en van het Grensoverschrijdend Gebiedsgericht strategisch plan van december 2006.

Het is daarnaast bekend dat er vanuit de directe omgeving weerstand is tegen de komst van een zonneweide. Deze weerstand richt zich niet tegen duurzaamheid in zijn algemeenheid, maar op de opoffering van de grond (nu tijdelijk verpacht t.b.v. landbouw) voor een zonneweide. Van een aantal omwonenden is bekend dat zij de gronden willen behouden voor het landschap en/of de uitoefening van landbouw. Eenzelfde weerstand is dus ook aanwezig tegen de mogelijke komst van bedrijven, ondanks de vaststelling van de bestemming "Uit te werken bedrijventerrein" in 2002.

Ook is gedurende het proces gebleken dat er vanuit de directe omgeving, ondanks meerdere uitnodigingen van de bewoners uit de wijken Oud- Caberg en Malberg (met name m.b.t. participatiemogelijkheden), weinig animo is om naar bijeenkomsten te komen en samen met de gemeente mee te denken over de komst van een zonneweide. Of genoemde weerstand gedeeld wordt door de meerderheid van de omwonenden is niet bekend. Een indicatie hiervoor is terug te vinden in bijlage 1b en bijlage 5. Op 2 februari 2017 en 10 mei 2017 is respectievelijk een inloopavond en een vervolgbijeenkomst georganiseerd voor de buurt en is de buurt geïnformeerd over de zonneweide. Het doel van de inloopavond was het beantwoorden van vragen en het ophalen van nieuwe vragen, goede suggesties en ideeën. In de bijeenkomst van 10 mei 2017 is een buurtpanel opgericht. Het buurtpanel heeft gedurende het gehele proces samen met de gemeente nagedacht over de optimale inrichting van het gebied, de inpassing van de zonneweide in het landschap en de invulling van de verschillende participatiemodellen. Daarbij is ook gekeken naar de optimale situatie voor de omwonenden. Door samen te werken met het buurtpanel zijn de ideeën en wensen van verschillende invalshoeken van omwonenden bekeken en meegenomen in het proces. Dit hebben wij gedaan door het buurtpanel goed te informeren over de ontwikkeling van de zonneweide. Ook hebben we aangegeven op welke wijze de omwonenden zelf een rol kunnen

spelen in het proces. Samen met het buurtpanel hebben wij wensen opgehaald die wij ter besluitvorming aan het college en de raad hebben voorgelegd.

Smart Energy Cities

Zoals eerder aangehaald is er vanuit de omgeving weinig belangstelling getoond voor de zonneweide in het algemeen en de participatiemogelijkheden in het bijzonder.

Dit heeft geresulteerd in de ondersteuning vanuit de Smart Energy Cities. Smart Energy Cities is een publiek - private samenwerking van het ministerie van EZK het ministerie van BZK, Netbeheer Nederland, de topsectoren Urban Energy en ClickNL. Binnen dit samenwerkingsverband is de Smart Energy Cities aanpak ontwikkeld. Deze aanpak richt zich op het versnellen van de energietransitie van wijken in Nederland waarbij de sociaal/maatschappelijke benadering gelijktijdig wordt gecombineerd met technische/economische innovaties. In de aanpak voor Maastricht is gekozen om met een technische en sociale analyse van de wijken specifieke kennis te ontwikkelen omtrent mogelijkheden voor de energietransitie.

Om goed aan te sluiten bij de mogelijkheden en de behoeften van de bewoners en innovatieve mogelijkheden is de hulp ingeschakeld van een innovatiecoach en creative producer van de Green Deal Smart Energy Cities. Deze hebben de wijken in kaart gebracht door het combineren van diverse datasets uit de gemeentelijke basisadministratie, de energiewijzer en duurzaamheidsmonitor en de openbare gegevens omtrent de energielabels van de woningen. Vervolgens is op basis van deze scan gekozen om in het bewonersonderzoek te koersen op een gebalanceerde mix van oude en nieuwe bewoners, bewoners uit lage inkomens en middeninkomens, gezinshuishoudens en alleenstaanden.

Daarvoor is een enquête ontwikkeld die op openbare plekken in de wijken is afgenomen. In totaal zijn 25 interviews afgenomen, 15 in Malberg en 10 in Oud Caberg. Hoewel deze enquête niet representatief is, is naar voren gekomen dat veel van de geïnterviewde bewoners ambities hebben op het gebied van verduurzaming van de eigen woning c.q. reductie van het eigen energieverbruik.

Over het algemeen lieten de interviews een positief beeld zien over de Maastrichtse ambities richting Klimaatneutraal 2030 en werd door 75% van de ondervraagden positief gereageerd op de mogelijk

geplande zonneweide. Over de aanpak Smart Energy Cities is de raad via een Raadsinformatiebrief van 15 september 2017 geïnformeerd en in bijlage 5 kunt u het Kwalitatief onderzoek naar wijkgerichte aanpak energietransitie nalezen.

Ondanks het gegeven dat een zonneweide, in relatie tot bijvoorbeeld een bedrijventerrein, voor veel minder overlast zorgt, de zorgvuldigheid van een transparant gevoerd proces, de betrokkenheid van buurtbewoners en de ondersteuning vanuit de Smart Energy Cities, blijven er dus voor- en tegenstanders. Getracht is te streven naar een 'win-win-situatie' voor alle betrokkenen. De bespreking van het zicht op de Belgische industrie en de optimale participatiemogelijkheden in de zonneweide hebben daar geen verandering in gebracht. Zoals al eerder aangegeven heeft de gemeente Maastricht een forse ambitie op het gebied van klimaatneutraliteit en deze opgave is zo omvangrijk is dat iedereen er vroeg of laat mee te maken krijgt en een bijdrage zal moeten leveren aan de doelstelling. Met de komst van de zonneweide wordt een significante bijdrage geleverd aan de vermindering van de CO2 uitstoot.

In bijlage 5 treft u het rapport Kwalitatief onderzoek naar wijkgerichte aanpak energietransitie aan.

IV. Alternatieven.

Gedurende het proces zijn door verschillende raadsleden vragen gesteld over o.a. alternatieve locaties voor de zonneweide. Na onderzoek van de verschillende locaties, al dan niet in eigendom van de gemeente Maastricht, is geconcludeerd dat deze om technische-, financiële-, juridische, planologisch - en/of organisatorische redenen niet geschikt zijn. Geconcludeerd is dat het bedrijventerrein Lanakerveld op alle fronten en mede gezien de omvang, de meeste kans biedt op een daadwerkelijke realisatie van een zonneweide en daarmee een wezenlijke bijdrage levert aan onze klimaatdoelstelling. Voor de beantwoording van de vragen verwijzen wij naar onze reacties van 31 oktober 2017 en 12 december 2017 respectievelijk aan Dhr. Bonder en Mevr. Nuyts.

V. Financiën.

De gemeente Maastricht geeft de gronden voor de zonneweide (ca. 30 ha) en een burgerinitiatief (ca. 2 ha) in erfpacht uit en blijft dus eigenaar van de gronden. Zij verleent een concessie voor de realisatie en instandhouding van een zonneweide (ca. 32 ha) voor een periode van minimaal 15+1

en maximaal 25 jaar. Indien na een bepaalde periode blijkt dat een burgerinitiatief om moverende redenen niet of ten dele wordt gerealiseerd, kan de 2 ha of het resterende deel overgedragen worden aan de concessiehouder. De hoogte van de jaarvergoeding (canon) van de grond aan de gemeente dient minimaal kostendekkend te zijn. Verder zullen er criteria worden opgenomen met het oog op participatiemogelijkheden voor omwonenden en burgers van Maastricht in de uitvraag voor de investeerder/ontwikkelaar/exploitant van de zonneweide Lanakerveld.

VI. Vervolg.

- Q4 2018: Uitwerken en opstellen Aanbestedingsleidraad Zonneweide Lanakerveld en opstarten van de openbare Europese aanbestedingsprocedure voor de selectie van de investeerder/ontwikkelaar/exploitant;
- Q1-Q4 2019: Opstarten wijzigingsprocedure vigerend bestemmingsplan "Uit te werken Bedrijventerrein Lanakerveld";
Aanvraag Omgevingsvergunning;
Afsluiten concessie-overeenkomst;
Ontwerp en engineering zonneweide; Samen met buurtbewoners, gemeente Maastricht en initiatiefnemer participatiemogelijkheden verder uitwerken en uitvoeren;
- Q1 2020: Aanvraag SDE+ subsidie door initiatiefnemer;
- Q2-Q4 2020: Bouw en ingebruikname zonneweide Lanakerveld.

7. Participatie

Zie ook onderdeel Ad c van paragraaf 1. In de uitvraag van de investeerder/ontwikkelaar/exploitant wordt opgenomen, dat de winnende partij de verplichting op zich neemt om -rekening houdend met de wensen van de burgers- een optimaal participatiepakket te ontwikkelen en uit te voeren. In de uitvraag zal het participatiehoofdstuk extra worden gewaardeerd.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,
De Secretaris, De Burgemeester,

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d. 11 september 2018,
organisatieonderdeel BO-Ruimte, no. 2018-28206;

BESLUIT:

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van het doorlopen traject;
2. In te stemmen met de Landschapsvisie Lanakerveld als uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het gebied;
3. In te stemmen met een aanbestedingstraject om de zonneweide te kunnen realiseren, waarbij in het aanbestedingsdocument in elk geval de volgende gunningscriteria worden opgenomen:
'Maximale participatiemogelijkheden voor inwoners van Maastricht' en 'Landschapsinpassing in samenwerking met aangrenzende boerenbedrijven en omwonenden'.
4. Het college opdracht geven de wettelijke procedures voor te bereiden en op te starten voor de feitelijke realisatie van de zonneweide;
5. In te stemmen met de wijze waarop wordt voorgesteld uitvoering te geven aan de wensen van omwonenden in de Landschapsvisie Lanakerveld, de landschappelijke inpassing en ontwikkeling van de zonneweide en de participatiemogelijkheden in de zonneweide, zoals aangegeven in bijlage 2;
6. In te stemmen met een gezamenlijke uitwerking van de ecologische verbindingszone op en langs de landsgrens met de gemeente Lanaken (België) en/of concessiehouder.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van 11 december 2018.

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit